

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ
РОБІТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри пожежної тактики
та аварійно-рятувальних робіт

_____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)
“ 28 ” 08 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація аварійно-рятувальних робіт»
циклу професійної (обов'язкової) підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність - 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійними програмами:
«Пожежна безпека»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт на:
2019-2020 навчальний рік Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

1. Анотація

Організація аварійно-рятувальних робіт – обов’язкова дисципліна циклу професійної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 "Цивільна безпека", спеціальності 261 „Пожежна безпека”, спеціалізації “Пожежна безпека”.

Одним з основних із напрямків діяльності пожежно-рятувальних підрозділів, як сказано у Кодексі цивільного захисту України є проведення аварійно-рятувальних робіт та надання допомоги іншим службам при ліквідації наслідків аварій, катастроф та стихійних лих.

Організація аварійно-рятувальних робіт є важливою складовою частиною боротьби з пожежами. Вона відображає зміст професії фахівця пожежно-рятувальної служби на підставі вивчення закономірностей розвитку аварійних ситуацій, освоєння принципів розрахунку сил та засобів для проведення рятувальних робіт та їх організацію.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі практичні заняття проводяться з використанням матеріально-технічної бази кафедри та НПРЧ НУЦЗ України, що дозволяє максимально приблизити до реальних умов відпрацювання питань, які виносяться на заняття.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Грицина Ігор Миколайович, заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 408.
E-mail	gritsina73@gmail.com
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

Загальна інформація	Аветісян Вадим Георгійович, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 408.
E-mail	ptarr@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

Загальна інформація	Остапов Костянтин Михайлович, старший викладач кафедри пожежної та рятувальної підготовки факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н.
---------------------	---

Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 408.
E-mail	ostapovk_90@ukr.net
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щоп'ятниці з 15.00 до 16.00 в аудиторії № 402. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: протипожежна та аварійно-рятувальна техніка, організація робіт у непридатному для дихання середовищі, підготовка з надання домедичної допомоги, пожежно-рятувальна та загальна фізична підготовка, основи пожежно-рятувальної справи, основи спеціальної та військової підготовки.

Постреквізити: пожежна тактика, протипожежна та аварійно-рятувальна техніка, охорона праці в галузі.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» є підготувати фахівців, здатних виконувати дії з порятунку постраждалих при руйнування будівель у складі первинного оперативного підрозділа.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» є навчити майбутніх фахівців працювати як в команді так і автономно під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель. Застосовувати основні закономірності організації, управління та виконання аварійно-рятувальних робіт для ліквідації надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель, розроблення заходів щодо запобігання поширенню надзвичайних ситуацій, а також впливу шкідливих чинників на людей та матеріальні цінності, контролю за усуненням причин та умов, що сприяють виникненню та поширенню надзвичайних ситуацій, перешкоджають її своєчасній ліквідації та рятуванню людей.

Після вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- структура, завдання, сили та засоби оперативно-рятувальної служби;

- загальна характеристика аварій, катастроф та стихійних лих, основні причини їх виникнення та наслідки;
- принципи керування підрозділом при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель;
- порядок організації розвідку та моніторинг обстановки;
- методика оцінки обстановки місця надзвичайної ситуації;
- тактика виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при руйнуванні будинків та споруд;
- методика розстановки сил та засобів, що залучаються;
- технічні характеристики, основні тактичні прийоми, а також заходи безпеки особового складу для техніки, обладнання та спорядження що використовується при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- основні процеси, що відбуваються під час використання аварійно-рятувального обладнання та інструменту за призначенням;
- порядок організації взаємодії підрозділів оперативно-рятувальної служби з іншими службами, що залучаються.

уміння:

- приймати рішення, організовувати та виконувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи у складі первинного оперативного підрозділу при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель;
- організовувати розвідку пожежі та моніторинг обстановки;
- оцінювати обстановку та прогнозувати її наслідки;
- визначити вид спеціального оснащення, основні тактичні прийоми, а також заходи безпеки для особового складу при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- визначати потребу у додаткових силах;
- визначати необхідну та достатню кількість аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку та пожежно-технічного оснащення, використовуючи можливості їх конструктивних і технічних характеристик;
- обирати та передбачати пріоритетність застосування відповідних видів протипожежної техніки;
- використовувати техніку, обладнання та спорядження в реальних умовах при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- взаємодіяти з іншими пожежно-рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування пожежі;
- доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

комунікація:

- організовувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи у складі первинного оперативного підрозділу при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель, взаємодіяти з іншими пожежно-

рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування;

- здійснювати пошук нової інформації, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

автономія та відповідальність: здатність особисто винаходити рішення щодо дій з рятування та евакуювання людей під час надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель та проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

1 Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- **Загальні компетенції:** Здатність працювати як в команді, так і автономно.

- **Професійні компетенції:** Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт.

- **Фахові компетенції:** Здатність здійснювати керівництво особовим складом караулу на всіх етапах дій щодо рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення та страхувальних засобів.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	6-й
Обсяг кредитів ЄКТС	4,5
Загальна кількість годин	135 год.
Лекції	12 год.
Практичні, семінарські	56 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	67 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години становлять пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
Модульний контроль № 1		
1	Тема 1. Предмет ОАРР, мета та завдання дисципліни.	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 0 год.
1-2	Тема 2. . Розвідка зони «НС». 2.1. Проведення розвідки та пошук постраждалих в зоні НС	Лк. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 6 год.
3-5	Тема 3. Транспортування постраждалих 3.1. Підготовка постраждалого до транспортування. 3.2. Транспортування по горизонтальній поверхні. 3.3. Транспортування постраждалих з порожнеч. 3.4. Транспортування постраждалих з поверхів по триколінній драбині (в свідомості та без свідомості). 3.5. Транспортування постраждалих з поверхів по штурмовій драбині (в свідомості та без свідомості). 3.6. Транспортування постраждалих за допомогою переправи.	Лк. – 2 год. ПЗ – 14 год. СР – 25 год.
Модульний контроль № 2		
6-8	Тема 4. Технічні засоби проведення АРР. 4.1. Технічні засоби проведення АРР 4.2. Робота з ручним аварійно-рятувальним інструментом. 4.3. Робота з гідравлічним та пневматичним аварійно-рятувальним інструментом. 4.4. Рятування постраждалого за допомогою аварійно-рятувального інструменту 4.5. Технічні засоби проведення АРР (підсумкове заняття).	Лк. – 2 год. ПЗ – 10 год. СР – 8 год.
9-10	Тема 5. Система управління підрозділами в умовах НС. 5.1. Організація ОРІНР. 5.2. Організація пошуково-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (початковий період).	Лк. – 2 год. ПЗ – 6 год. СР – 4 год.
11-15	Тема 6. Організація аварійно-рятувальних робіт при руйнуванні будинків. 6.1. Організація пошуково-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (початковий період). 6.2. Деблокування постраждалих з під завалу. 6.3. Способи вилучення постраждалих з глибини завалу 6.4. Способи укріплення нестійких конструкцій 6.5. Розрахунок сил та засобів для ліквідації наслідків НС пов'язаних з руйнуванням будівель. Видача завдання	Лк. – 2 год. ПЗ – 22 год. СР – 20 год.

	6.6. Прогнозування обстановки при руйнуванні об'єкту 6.7. Розрахунок сил та засобів при проведенні рятувальних робіт при руйнуванні об'єкту 6.8. Організація аварійно-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (підсумкове заняття). 6.9. Загальне підсумкове заняття за семестр.	
Всього	135 Годин	

Примітка: Лк. – лекція; ПЗ – практичне заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 року № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
3. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Наказ МНС України 07.05.2007 р. № 312.
4. Рятувальні роботи при надзвичайних ситуаціях. Частина 1: Навчальний посібник /Аветисян В.Г., Сенчихін Ю.М., Тригуб В.В., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Александров В.Л., Адаменко М.І. – К: Основа, 2006.–360с.
5. Аветисян В.Г., Тригуб В.В., Грицина І.М., Остапов К.М. Організація аварійно-рятувальних робіт: Курс лекцій. – Харків : НУЦЗУ, 2017. - 140 с. (ел. бібл.)
6. Прогнозування та ліквідація наслідків вибуху на відкритих технологічних установках: методичні вказівки по виконанню контрольної (модульної) роботи з організації аварійно-рятувальних робіт / Укладачі: В.Г. Аветисян, І.М. Грицина, В.В. Тригуб, К.М. Остапов – Х: НУЦЗУ, 2017 р. – 47 с. (ел. бібл.)

Допоміжна

7. В.Г. Аветисян, Ю.О. Куліш. Організація аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних аваріях. Практичний посібник. – Харків.: АЦЗУ МНС України, 2004. – 44 с.
8. Ю.О. Куліш. Організація аварійно-рятувальних робіт при надзвичайних ситуаціях на залізничному транспорті. Практичний посібник. – Харків.: НУЦЗУ МНС України, 2008. – 44 с.
9. John Norman Fire Officers Handbook of Tactics / Norman John. –South Sheridan Road Tulsa, Oklahoma, 2012 – 311 p.
10. Наказ МНС, Мінагрополітики, Мінекономіки, Мінприроди від 27.03.2001 № 73/82/64/122 «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті» (zareєстрований в Міністерстві юстиції від 10.04.2001 №326/5517).
11. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.07.2004 №822

"Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів".

12. Emergency Response Guidebook 2016, U.S. Department of Transportation Pipeline and Hazardous Materials Safety Administration

13. Zasady organizacji dekontaminacji w warunkach skażenia środkami CBRN w przypadku zdarzeń masowych podczas Światowych Dni Młodzieży. PSPRP Polska. – 20 str. – Warszawa. – 2016 r.

14. Guidelines for Mass Casualty Decontamination During a HAZMAT/Weapon of Mass Destruction Incident, Volumes I and II. U.S. Army Chemical, Biological, Radiological and Nuclear School. – USA. – 136 p.

15. Minimum Standards and Non-Binding Guidelines for First Responders Regarding Planning, Training, Procedure and Equipment for Chemical, Biological, Radiological and Nuclear (CBRN) Incidents – 14 p. Civil Emergency Planning, Operations Division - NATO International Staff.

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третя – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції*	3	3	9
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	7	3	21
Разом за модуль № 1				30
Модуль № 2	Лекції*	3	3	9
	Семінари	-	-	0
	Практичні заняття*	16	3	48
Разом за модуль № 2				57
Разом за поточний контроль				87
II. Індивідуальна самостійна робота (написання рефератів)				10
III. Екамен				3
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) за набутими навичками під час вивчення теоретичного матеріалу та виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

1 бали – завдання виконане частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

ЗАВДАННЯ до модулю 1

Практично виконати вправи:

1. Розшук постраждалих в зоні НС (виконується у складі відділення на навчальному місці „Зруйнована будівля” під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

2. Транспортування постраждалого по горизонтальній поверхні (виконується у складі відділення на навчальному місці „Зруйнована будівля” під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

3. Транспортування постраждалих з поверхів (переправа) (виконується у складі відділення на навчальній башті під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

4. Транспортування постраждалих з поверхів з використанням ручних пожежних драбин (виконується у складі відділення на навчальній башті під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

5. Транспортування постраждалих в гору (поліспаст) (виконується у складі відділення на навчальній башті під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

ЗАВДАННЯ до модулю 2

Практично виконати вправи:

1. Прийоми роботи з ручним аварійно-рятувальним інструментом (виконується особисто під час проведення практичного заняття або у

особистий час під наглядом викладача).

2. Прийоми роботи з гідравлічним та пневматичним аварійно-рятувальним інструментом (виконується у складі відділення на навчальному місці „Зруйнована будівля” під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

3. Рятування постраждалих при руйнуванні будівель (виконується на комп’ютері під час проведення практичного заняття або у особистий час під наглядом викладача).

КРИТЕРІЇ

оцінювання виконання модуля №1, 2 „ Розвідка зони НС.

Транспортування постраждалих. Технічні засоби проведення АРР. Система управління підрозділами в умовах НС. Організація аварійно-рятувальних робіт при руйнуванні будинків.”

Для виконання другого завдання курсанти (слухачі) повинні відпрацювати не менше 80% практичних занять (при умові отримання позитивних оцінок на кожному занятті).

1. При виконанні обов’язків командира розрахунку (відділення):

- „відмінно” (50 балів) – чітко поставлена задача підрозділу, чітко розподілені обов’язки, задача виконана у встановлений термін без припущення значних помилок;

- „добре” (45 ÷ 49 балів) – чітко поставлена задача підрозділу, чітко розподілені обов’язки, задача виконана у встановлений термін із припущенням не більше однієї помилки;

- „задовільно” (40 ÷ 44 бали) – нечітко поставлена задача підрозділу, нечітко розподілені обов’язки, задача виконана у встановлений термін із припущенням не більше двох помилок;

- „незадовільно” (0 балів) – нечітко поставлена задача підрозділу, нечітко розподілені обов’язки, припущені помилки, які призвели до невиконання задачі.

2. При виконанні обов’язків рятувальника у складі відділення:

- „відмінно” (50 балів) – чітке та своєчасне виконання своїх обов’язків в повному обсязі ;

- „добре” (45 ÷ 49 балів) – при виконанні своїх обов’язків припущена одна помилка, яка не впливає на результат виконання вправи;

- „задовільно” (40 ÷ 44 бали) – припускається не більше двох помилок при своєчасному виконанні своїх обов’язків;

- „незадовільно” (0 балів) – слабке знання та виконання (невиконання) своїх обов’язків, які призвели до невиконання завдання.

Загальна кількість балів за виконання завдання розраховується як середнє арифметичне із балів, отриманих за виконання

Написання тестів.

- „відмінно” (20 балів) – надані 20 правильних відповідей ;

- „добре” (16 ÷ 18 балів) – надані 16 ÷ 19 правильних відповідей;

- „задовільно” (12 ÷ 15 балів) – надані 12 ÷ 15 правильних відповідей;
- „незадовільно” (0 балів) – надані менше 12 правильних відповідей.

Написання рефератів.

Курсанти та студенти можуть підготовлювати реферати по темам лекцій та доповідати на практичних заняттях. За кожен реферат зараховується максимально 10 балів.

Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (диференційний залік)

1. Основні поняття та терміни НС.
2. Класифікація надзвичайних ситуацій.
3. Задачі ліквідації наслідків аварій.
4. Склад та зміст аварійно-рятувальних робіт.
5. Сили та засоби, що залучаються до аварійно-рятувальних робіт.
6. Пошуково-рятувальні роботи. Етапи та зміст.
7. Види та задачі розвідки зони “НС”.
8. Склад аварійно-відновлювальних робіт.
9. Основні правила ведення АРР.
10. Етапи виводу постраждалих з зони “НС”.
11. Правила вибору варіанта транспортування постраждалих.
12. Правила перенесення постраждалих.
13. Матеріально-технічні засоби проведення транспортувальних робіт та вимоги до них.
14. Допоміжні засоби проведення транспортувальних робіт та їх застосування.
15. Транспортування постраждалих по горизонтальній поверхні.
16. Транспортування постраждалих з поверхів будинків.
17. Транспортування постраждалих в стиснутих умовах.
18. Крупногабаритні засоби механізації аварійно-рятувальних робіт. Види, вимоги яким вони повинні відповідати, переваги та недоліки.
19. Класифікація засобів малої механізації.
20. Призначення та будова ІРАР.
21. Основні прийоми роботи з ІРАР.
22. Призначення та будова гідравлічного аварійно-рятувального інструменту
23. Призначення та будова пневматичного аварійно-рятувального інструменту
24. Навантаження на конструкції будівель та споруд. Причини їх руйнації.
25. Стійкість каркасних та безкаркасних будівель та споруд.
26. Пошкодження будівель та споруд. Ступень пошкоджень та форми руйнацій.
27. Завали пошкоджених будівель та споруд. Класифікація та основні дії рятувальників при роботі на них.
28. Тактика проведення рятувальних робіт на зруйнованих будинках.
29. Правила пошуку постраждалих.
30. Методи пошуку постраждалих.

31. Фази та правила деблокування постраждалих.
32. Синдром здавлювання. Причини та профілактика.
33. Дії рятувальників після знаходження постраждалих в завалах.
34. Способи проникнення в завали.
35. Способи укріплення або руйнування нестійких конструкцій.
36. Правила розбирання завалів для визволення постраждалих з під уламків.
37. Безпека праці при проведенні АРР на зруйнованих будинках.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Критерії виставлення оцінки за екзамен:

- 90-100 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом;
- 80-89 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом;
- 65-79 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом;
- 55-64 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом;
- 50-54 балів – частково володіє навчальним матеріалом;
- 35-49 балів – не володіє навчальним матеріалом.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	задовільно
50-54	E	
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

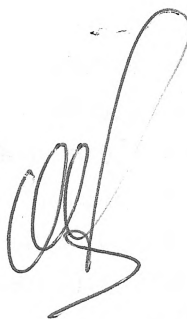
1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:
Заступник начальника кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт

Ігор ГРИЦИНА

Старший викладач кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт

Костянтин ОСТАПОВ